

Projekt Smart logistik - moderní výuka logistiky, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0110
 Příjemce: Střední odborná škola logistická a střední odborné učiliště Dalovice, Hlavní 114, 362 63 Dalovice
 Autor materiálu: Ing. Dagmar Pecháčková
 Název materiálu: VY_32_INOVACE_05.13_PP_Ústava
 Ročník: 4.
 Vzdělávací oblast / téma: Právo/Ústava
 Datum (období) tvorby: 7. 6. 2013
 Anotace: materiál je určen žákům 2. roč. - k jejich motivaci osvojit si znalosti oblasti ústavního práva. Seznámí se s významem ústavy, jejím postavením v právním řádu ČR a s jejím obsahem. Pomocí ukolů na IT si látku zopakují a proevčí.

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízeních. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní stránka

Klíčová slova:

ústava, právní stát, moc výkonná, moc soudní, moc zákonodárná

VI 3-19:15

Ústavní právo

je soubor právních norem upravující nejdůležitější právní vztahy ve státě:

- základní práva a svobody občanů
- uspořádání státu
- rozdělení státní moci a její výkon

Prameny ústavního práva:

Ústava ČR - nejvyšší zákon státu
 Ústavní zákony - mají nejvyšší právní sílu

6 25-10:11

Základní pojmy

Ústavní právo - právní předpisy zahrnující právní předpisy o nejdůležitějších právních vztazích ve státě

Ústavní stížnost
 - stížnost adresovaná Ústavnímu soudu proti nezákonnému zásahu státu do ústavně zaručených základních práv a svobod nebo do záležitosti územní samosprávy.

Ústavní soud
 - soud, který dbá na ochranu ústavnosti - dodržování ústavy
 - sídlí v Brně
 - skládá se z 15 soudců jmenovaných nadobu 10 let prezidentem republiky se souhlasem senátu.

- rozhoduje o zrušení zákonů, které jsou v rozporu s ústavním zákonem

VI 24-20:06

Ústavní zákon

- zákon nejvyšší právní síly, k jehož přijetí Parlamentem je nutný souhlas třípětinové většiny všech poslanců a třípětinové většiny přítomných senátorů - tzv.kvalifikovaná většina

Rozdíl od ostatních zákonů:
 a) v názvu mají "ústavní"
 b) k jejich přijetí je nutná kvalifikovaná většina

3/5 - všech poslanců 3/5 - přítomných senátorů

VI 24-20:47

Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

Je základní zákon České republiky.
 Tvoří základ právního řádu ČR.

VI 23-19:33

Byla přijata jako ústavní zákon České republiky Českou národní radou 16. prosince roku 1992.

V ústavě je určeno:

- jak je stát organizován
- jak je stát řízen
- jaké je postavení občana

V ústavě je určeno, že ČR je **demokratický stát**,
vykonavatelem a **zdrojem moci je lid**.

VI 24-9:50

STRUKTURA ÚSTAVY	
Ústava ČR:	Preambule
Hlava první	Základní ustanovení
Hlava druhá	Moc zákonodárná
Hlava třetí	Moc výkonná
Hlava čtvrtá	Moc soudní
Hlava pátá	Nejvyšší kontrolní úřad
Hlava šestá	Česká národní banka
Hlava sedmá	Územní samospráva
Hlava osmá	Přechodná a závěrečná ustanovení

VI 24-21:07

Preambule - úvodní prohlášení

je zde prohlášení o věrnosti občanů Čech, Moravy a Slezka tradicím dávné státnosti zemí České koruny i tradicím státnosti československé a odhodlání budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností.

jako svobodný demokratický stát, založený na úctě k lidským právům, který je součástí rodiny evropských a světových demokracií.

Prohlášení střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství a řídit se principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců.

6 25-12:39

test:

1. Na jaké tradice navazuje ČR?
2. Které země náleželi k zemím České koruny ?
3. Jaké postavení mají občané ČR?
4. Jakým typem státu je ČR?
5. Jak je vztah k právům občanů?
6. Mají občané také nějaké povinnosti?
4. Jak budou občané nakládat s přírodním a dalším dědictvím?
5. Je ČR právní stát a co to představuje?

6 25-12:40

Úkol:

K zemím České koruny náleží:

Vyber:

- SLOVENSKO
- MORAVA
- BRANIBORSK
- ČECHY
- SLEZKO

6 26-13:49

Úkol:

Zdrojem moci v ČR je

- Vyber:
- PARLAMENT
 - VLÁDA
 - PREZIDENT
 - SOUDY
 - LID

6 26-13:49

Hlava I Základní ustanovení

Česká republika je zde charakterizovaná jako stát:

- svrchovaný
- jednotný
- demokratický a právní
- založený na účtě k právům a povinnostem občana

Úkol: vysvětlíte pojmy

VI 25-19:54

Lid svou státní moc vykonává prostřednictvím orgánů:

- moci zákonodárné
- moci výkonné
- moci soudní

Toto rozdělení moci je typické pro demokratický stát. Jakmile dojde ke koncentraci těchto mocí v rukou někoho, jedná se o diktaturu, absolutistický režim, totalitní a jiný nedemokratický režim (vůdcovský).

Úkol: uveďte příklady z historie i ze současnosti nedemokratických režimů a jak se toto projevovalo navenek.

Teorie rozdělení moci ve státě - "O duchu zákonů" - Charles Louis Montesquieu (1689-1755)

VI 24-9:50

Úkol: přiřaďte pojmy:

moci zákonodárné	JUDIKATURA	↓
moci výkonné	LEGISLATIVA	
moci soudní	EXEKUTIVA	

VI 24-9:50

JUDIKATURA	Rozhodovací činnost soudu
EXEKUCE	Výkon rozhodnutí
LEGISLATIVA	Tvorba právních předpisů

VI 24-21:03

Přímá forma vlády lidu - referendum .

Případy, kdy se může referendum konat stanovuje ústavní zákon.

Zásada

Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství.

VI 25-19:54

Hlava II
Moc zákonodárná - legislativní proces

Orgánem moci je Parlament ČR je tvořen dvěma komorami

- Poslanecká sněmovna 200
- Senát 81

VI 24-20:06

Hlava III Moc výkonná - exekutiva

PREZIDENT REPUBLIKY

VLÁDA

STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ

VI 25-21:00

PREZIDENT REPUBLIKY

Hlava státu. Z výkonu své funkce není nikomu zodpovědný.

VLÁDA Jmenuje ji do funkce prezident.

Vrcholný orgán předseda vlády - premiér
místopředseda vlády
ministři

Ze své činnosti je zodpovědná Poslanecké sněmovně.

Členové vlády - ministři - řídí jednotlivá odvětví národního hospodářství a státní správy - resorty a stojí v čele ministerstev

VI 25-21:23

STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ PROKURATURA

Soustava státních úřadů:

Nejvyšší státní zastupitelství

Vrchní, krajská a kresní státní zastupitelství

Zastupuje stát u soudu.

Zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení.

Za zastupitelství jedná jeho vedoucí nebo pověřený státní zástupce .

VI 25-21:34

Hlava IV MOC SOUDNÍ

Je nezávislá.

Soudcům je zaručena nezávislost.

Soudy tvoří soustavu soudů. Nejvyšší soud je v Brně.

Poskytují ochranu práv občanů a dalším subjektům.

Ústavní soud České republiky

Nezávislý orgán ochrany ústavnosti. Nenáleží do soustavy soudů. Sídlí v Brně.

VI 25-21:51

MINISTERSTVO SPRÁVEDLIVOSTI ČR

Vykonává správu soudů. Neovlivňuje rozhodování soudů.

Soudy mají oddělení trestní, civilní, obchodní, exekuční.

VI 25-22:05

Hlava pátá Nejvyšší kontrolní úřad

1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán. Vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu.

(2) Prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu jmenuje prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny.

(3) Postavení, působnost, organizační strukturu a další podrobnosti stanoví zákon.

6 26-13:28

Hlava šestá Česká národní banka

(1) Česká národní banka je ústřední bankou státu.

Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu. do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona.

(2) Postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.

je povinna nejméně 2 x ročně podávat Parlamentu ČR **zprávu o měnovém vývoji** a informovat jednou za 3 měsíce o měnovém vývoji veřejnost

VI 23-20:13

ČNB vykonává dohled nad finančním trhem státu. Má postavení veřejněprávního subjektu.

Jsou jí svěřené kompetence stanovené zákonem a pouze zákonem lze do nich vstupovat.

Cílem je vytvořit ekonomické prostředí s nízkou inflací vytvořit podmínky pro udržitelný hospodářský růst země.

Předpokladem správného fungování je její nezávislost na vládě a politice.

VI 23-20:19

Hlava VII Územní samospráva

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem .
Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem.

Územní samosprávné celky jsou veřejněprávními korporacemi , které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.

Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

6 26-13:17

Hlava VIII Přechodná a závěrečná ustanovení

Dnem účinnosti této Ústavy se Česká národní rada stává Poslaneckou sněmovnou, jejíž volební období skončí dnem 6. června 1996.

Ústavní pořádek České republiky tvoří tato Ústava, Listina základních práv a svobod, ústavní zákony přijaté podle této Ústavy a ústavní zákony Národního shromáždění Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady upravující státní hranice České republiky a ústavní zákony České národní rady přijaté po 6. červnu 1992.

Tato Ústava nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993.
Uhde v. r.
Klaus v. r.

6 26-13:21

TEST:

- Je ústava součástí sbírky zákonů ČR?
- Jaké postavení má ústava v právním řádu
- Co obsahuje breambule ústavy
- charakterizujte referendum
- Mohou být v demokratickém státu spojeny některé složky moci?
- Čím se liší ústavní zákony od ostatních zákonů?
- Je v ústavě stanoveno hlavní město a státní symboly?
- Komu se zodpovídá prezident a komu vláda?
- Charakterizujte resorty, kdo je řídí?
- Jakou úlohu má státní zástupce?
- Charakterizuj moc soudní
- Charakterizuj ústavní soud
- Charakterizuj ministerstvo spravedlivosti
- Jaká je úloha NKÚ - nejvyššího kontrolního úřadu?
- Jaká je úloha ČNB?

VI 24-21:07

ÚKOL:
Ústavní pořádek je tvořen:

OBČANSKÝ ZÁKONÍK	ÚSTAVNÍ ZÁKONY
ÚSTAVA	LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

VI 26-20:19

ŘEŠENÍ
 Ústavní pořádek je tvořen:

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD	ÚSTAVA
ÚSTAVNÍ ZÁKONY	

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

VI 26-20:19

Děkuji za pozornost

I 23-20:29

Seznam použité literatury a pramenů:
 Ústava ČR

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Smart Notebook 11 - licence SOŠ logistická a SOU Dalovice, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:
 Ing. Dagmar Pecháčková
 SOŠL a SOU Dalovice
 pechackova@logistickaskola.cz
 červen 2013

Závěrečná stránka